

PARCURI ȘI GRĂDINI DE ALTĂDATĂ

Atunci când vechile târguri românești au început să se transforme în orașe moderne pulsând de viață trepidantă, locuitorii acestora au simțit nevoia regăsirii unui petic din natura pierdută, amenajându-și parcuri și grădini. În diferite orașe, mai mari sau mai mici, edilii acestora s-au îngrijit în această perioadă de organizarea unor frumoase spații de recreere.

Adevărată bijuterie a Capitalei, Cișmigiul a suferit prefaceri importante de-a lungul celor peste 150 de ani de existență. Istoria grădinii începe odată cu domnia lui Alexandru Ipsilanti care, la 1799, poruncește să se construiască două cișmele în București. Numele îi provine de la Marele Cișmigiucare era șeful lucrărilor, însărcinat cu supravegherea apelor. Este greu de crezut că ceea ce astăzi reprezintă o desăvârșită artă peisagistică era la începutul secolului al XIX-lea doar o „băltoacă nemărginită” cu ape stătute, sufocată de lăstăriși și ierburi acvatice. Primele măsuri de amenajare le întâlnim încă din 1830, când generalul Pavel Kiseleff îl va însărcina pe baronul inginer Boroczyn să sece mlaștina și să transforme locul într-o grădină publică. La jumătatea secolului al XIX-lea, Gheorghe Bibescu îl numește pe arhitectul peisagist vienez, Carl Wilhelm Meyer, să „*conserve balta și să facă din ea un loc delicios*”.

În 1870, Carol I, la recomandarea împăratului Franz Joseph, îl numește la conducerea Serviciului Grădinilor pe Wilhelm Knechtel. Grădinarul - constructor, continuă lucrările de amenajare a Cișmigiului și este preocupat mai ales de problema igienizării lacului. Un an mai târziu, Ulysse de Marsillac, în al său „Jurnal de București”, nota aspectul îngrijit și frumusețea vegetației: „Nimic mai fermecător decât grădina Cișmigiu de la 4 la 8 dimineața. De câțiva ani, vegetația, activată de căldurile verii și de terenul nemaipomenit de fertil, a devenit magnifică. Peluzele sunt verzi și catifelate de i-ar umple de gelozie pe faimoșii bulengrini din parcurile engleze. Parterele au flori superbe. Copacii sunt stufoși și aleile umbroase. Când briza matinală scutură toate acele parfumuri și face să cadă în ploaie de perle roua nopții, o nespūsă voluptate pune stăpânire pe toate simțurile și ai vrea să uiți viața, nemaigândindu-te decât la plăceri”. Însă aspectul de mlaștină al lacului strica tot farmecul grădinii, spune în continuare comentatorul: „Ți-e milă să vezi lebedele murdărindu-și pieptul de saten alb de acel piure verzui ce înlocuiește apa. Ar fi ușor de reparat acest neajuns. N-ar trebui decât să se paveze sau să se asfalteze fundul lacului, ceea ce nu ar costa prea mult, apoi să se desfunde canalul ce trebuie să aducă aici apa Dâmboviței. Am avea astfel o apă curgătoare și limpede care, nu numai că ar fi plăcută vederii, dar care ar asana întreaga grădină și cartierul vecin. Nimic nu ar împiedica să se adauge și farmecul canotajului. S-ar plasa pe lac gondole elegante, în care ar fi plăcut să vizezi, în sunetele muzicii lăutarilor, ascunși în verdeață. Nădăjduim chiar că am putea vedea atunci o cabană – restaurant pe insulă.”

Cișmigiul devine cunoscut și pentru reprezentațiile sale în aer liber. În special, vara, în parc veneau trupe de actori și acrobați ambulanti, din țară sau din străinătate. Nume ca „Eroul din Niagara” acrobat de prestigiu, sau franțuzoica Leona Dare, cea care, în 1889, s-a ridicat la o înălțime apreciabilă cu un balon cu aer cald ținându-se de trapez cu dinții, făceau deliciul publicului. Cei mai curajoși dintre spectatori puteau urca în nacelă împreună cu artista - evident, contra cost.. În 1871 Societatea „Elisabeta” organizează o serbare pentru săraci, la care a luat parte și perechea domnitoare iar societatea femeilor „Furnica” organiza anual expoziții cu tombola. În Cișmigiu a avut loc și prima festivitate pentru popularizarea Ateneului și o loterie sub patronajul guvernului.

Tot aici s-au desfășurat primele serbări populare de mari proporții în aer liber din Capitală. Pentru a veni în sprijinul celor afectați de incendiile din Moldova, prințul George Bibescu înființează un comitet de caritate. Organizate după modelul Moșilor, serbările s-au ținut pe 29 și 30 martie 1882 (în a doua și a treia zi de Paște) și au avut un succes remarcabil. Marele parc bucureștean era feeric transformat iar pe aleea principală erau instalate numeroase chioșcuri, unul mai elegant decât altul.

În 1891, s-a serbat jubileul de 25 de ani ai domniei lui Carol. Data de 10 mai a fost o zi de sărbătorire excepțională : la ora 10 serviciu divin la Mitropolie, defilarea trupelor pe bulevard, recepții numeroase la Palatul Regal, seara iluminată și focuri de artificii în Cișmigiu, iar la Teatrul Național reprezentație de gală. A doua zi după amiază, a urmat banchetul primarilor în Cișmigiu. Pe toată aleea principală, care atunci nu era atât de bogat plantată, erau întinse mesele pentru cei 3000 de primari aduși în București. Ordinul era ca toată lumea să aștepte sosirea regelui care să dea semnalul ospățului.

Dar un glumeț și-a atribuit acest rol și primarii se repezără asupra mâncărilor: icre moi, sardele, salam, carne rece, cașcaval fructe, etc.

Cu ocazia serbării nunții de argint a familiei regale, în 1894, a avut loc și prima expoziție a cooperativelor români, organizată de Dimitrie Butculescu. Au fost construite 41 de pavilioane pentru cei 400 de expozanți reprezentanți ai celor mai variate industrii: de la cea metalurgică la cea a produselor alimentare. Prin toate colțurile aleii principale erau presărate chioșcuri îmbrăcate în pânze tricolore în care doamnele și domnișoarele vindeau vizitatorilor cusături românești, prăjituri, țigări și tutun, băuturi răcoritoare și jucării din lemn pentru copii.

Vara, atunci când căldura este aproape de nesuportat, până la 42 de grade și 25 noaptea, când pe străzi praful trece de gleznă și vârtejurile stârnite de trăsuri și cai fac aerul sufocant, bucureștenii cu mic cu mare se înghesuie să prindă un colț de umbră în grădină, să bea o limonadă rece, sau să se plimbe cu bărcile pe lac. Se făceau concursuri de alergări în jurul lacului, iar unul dintre participanți a reușit să înconjoare lacul de 42 de ori într-un ceas devenind recordman absolut. Tot în Cișmigiu s-au organizat și primele meciuri de box în aer liber stârnind stupefaccia paznicilor față de oamenii serioși care se bat fără pricină și nici măcar nu-și scot mânușile care sunt așa scumpe.

La fel de frumos și poate chiar mai pitoresc este Cișmigiu iarna. Lacul înghețat devine locul de întâlnire al tineretului și al high-life-ului bucureștean. Sezonul de patinaj a debutat la 23 decembrie 1892 : „Sâmbătă la orele 11 începe patinajul. Duminică va cânta muzica militară de la 2 la 5 ore. Abonamentele pentru toată iarna costă 30 lei în care preț se coprinde și plata hainelor și a patinelor.” Pe gheața lucie, înalta societate „își dă plăcerea de a aluneca, acaparând lacul și conferindu-i autoritate și vază spunea” tânărul ziarist al Telegrafului, Constantin Bacalbașa.

Grădina Cișmigiu și-a mărit suprafața la cumpăna dintre secole când Primăria a cumpărat un teren din fosta grădină Crețulescu, de pe latura bulevardului Știrbei Vodă. Au fost amenajate noi alei, și s-au construit bazine pline cu apă populate cu lebede și pelicani, hrănite mai ales de copii cu boabe de porumb.

Actuala înfățișare a grădinii datează din anii anteriori Primului Război Mondial și stă sub semnul măiestriei peisagistului F. Rebhuhn și a Reginei Maria, cea care a sugerat elementele de decor ale aleii principale. Vechea alee de promenadă a fost transformată într-o mare peluză, concepută ca un imens covor neîntrerupt de alei, de la intrare și până la ruinele de lângă biserica Schitu Măgureanu. Privit în racursi, parterul apare continuu fără a fi întrerupt de nici un element. Pe aleile care intersectează peluza au fost plantați tei pe două rânduri, tunși în formă geometrică care dau forma unui paralelipiped. Între rândurile de tei, pe marginea parterului, apar și o serie de elemente verticale, ce împlinesc o siluetă și creează un ritm de forme și culori, mereu variat pe tot cursul anului. La intervale de 5 metri a fost plantată tisa, tunsă sub forma de sfere iar stâlpii sunt înconjurați de glicine cu flori violete amestecate cu fire de poligonum cu flori albe. Printre florile perene amintim: toporașii, năsturașii, „nu mă uita” și lipscănoaie. Pentru a imita primăvara, în spatiele tiselor se întind ramurile subțire de forsythia a căror galben înflorit cuprinde aproape tot parterul. Nu în ultimul rând, pentru completarea peisajului au fost așezate și vase de ceramică, înconjurate de mușchi și plante perene pitice, năsturași, panseluțe și begonii.

În locul fostului bufet, Rebhuhn trasează o platformă circulară cu un diametru de 20 de metri. Luând ca model grădinile englezești tradiționale el creează un bulingrin cu patru puncte de acces și trepte care duc spre aleea circulară cu dale de piatră ce desparte rondul central de plantația de pe margine. În jurul rondului sunt aduse tise tunse sub forma unor conuri alungite. Între acestea tufe de forsythia dau un contrast de culoare și formă. La marginea pietrelor, se află plante perene pitice. Pe partea cealaltă a aleii sunt amplasate 12 busturi din marmură albă ale celor mai valoroși scriitori români: Mihai Eminescu, Alexandru Odobescu. Titu Maiorescu, I.L. Caragiale, George Coșbuc, Șt. O. Iosif, Ion Creangă, Al. Vlahuță, Duiliu Zamfirescu, B.P. Hașdeu, N. Bălcescu și V. Alecsandri. Bulingrinul este despărțit de restul grădinii printr-un rând de nișe formate din pereți de vegetație care au forma unor loji de unde se privește către centrul compoziției format de rondul cu tise. Nișele sunt formate din grile de fier brut și îmbrăcate cu liane și forsythia. La două din intrările grădinii au fost așezate coloane cu capitelluri ale căror socluri sunt învăluite în tufe decorative. Coloanele din marmură aflate în Rotondă au fost luate de la Palatul Regal. Pergolele de fier din rotonda mai mică, fuseseră inițial amplasate de Carol I în grădina Palatului Regal, când Elisabeta se afla într-o vizită în străinătate. Atunci când s-a desființat această grădină, Rebhuhn le-a cerut și le-a dus în Cișmigiu.

Dacă Cișmigiul era preferat pentru plimbările romantice pe aleile umbroase care mărgineau lacul, Șoseaua reprezenta locul de promenadă pentru lumea cea mai bună a Capitalei. Cele două grădini, diferă, dacă privim categoriile sociale întâlnite, dar au un element comun, au fost create de același arhitect peisagist vienez, Carl Wilhelm Meyer.

Povestea acestei grădini începe cu Gheorghe Bibescu care împreună cu Obșteasca Adunare, decide alocarea a 15 000 de galbeni pentru construcția unei statui în onoarea generalului rus Kiseleff. Dar generalul recomandă folosirea fondurilor pentru aducerea apei potabile în oraș, construcția de cișmele și a unei șosele în folosul obștesc. De ziua lui Pavel Kiseleff - 29 iunie 1844, Grădina și Șoseaua sunt inaugurate oficial, se organizează petreceri cu mese boierești și populare, iluminări și focuri de artificii. Ea nu rămâne însă în forma sa inițială ci suferă încet – încet transformări : șoseaua s-a întins și a fost pavată până la rondul al doilea de astăzi, au fost plantați tei stufoși pe două rânduri, pe ambele laturi. Mai târziu, bariera Herăstrăului a fost unită cu șoseaua spre Târgoviște pentru a fi ferită de circulația zilnică a carelor spre provinciile țării. În septembrie 1847, cu mare pompă, sunt inaugurate fântânile de la Șosea. În partea dreaptă a grădini a fost amenajat un lac sălbatic cu stânci înconjurat de mese și pietre care doreau să recreeze natura sălbatică. În partea stângă a bazinului mare au fost înălțate 3 pavilioane decorate cu steaguri naționale. Vestitorul Românesc, anunța, nu fără exagerările datorate emoției, că peste 70 000 de suflete se îndesau pe alee ca să vadă și să pipăie cu mâna azvârlirea apei la o depărtare de 600 stânjani - peste 1 km. Și la o înălțime de 50 de metri ! Însă bucuria a fost de scurtă durată pentru că la numai câteva zile instalația s-a stricat ...o înștiințare oficială atrăgea atenția publicului să nu mai astupe cu bastoane și pietre țevile din care țâșnea apa.

Primăvara dăruiește omului flori, iar omul îi mulțumește și îi serbează sosirea tot cu flori. Șoseaua era celebră și pentru organizarea „Floraliei”, bătaia cu flori care trebuie privită ca o sărbătoare a bucuriei în fața naturii. Cum se desfășurau „ostilitățile” aflăm din frumoasa descriere, semnată de Horia Furtună: „În luna mai, odată chiar în ziua de 10, după-amiaza, lumea se strângea pe Calea Victoriei ca să privească trăsurile împodobite cu flori care treceau spre Șosea. Toți bucureștenii care aveau trăsuri participau la acest eveniment. De obicei bătaia de la rondul al doilea era cu plată, iar încasările mergeau în scopuri caritabile. De pe la balcoanele împodobite cu flori se aruncau buchete. Dacă nu nimereau în trăsuri ștregarii se repezeau ca să le culeagă de pe jos, și apoi, așa pline de praf, le aruncau din nou cu mai multă îndemânare, în trăsurile care soseau murdărind rochiile și strâmbând pălăriile. Cei din trăsuri luau coșulețele pline cu flori care se aruncau de la unii la alții. De multe ori, cei mai puțin norocoși se întorceau acasă cu un ochi vânăt sau cu nasul zgâriat, pentru că, dacă se întâlneau cunoscuții se încingeau adevărate bombardamente care începeau cu arsenal ușor, flori proaspete și se terminau cu artileria grea: cotoarele de la flori. Agitație era și în rândul pietonilor. Ei aruncau flori în direcția celor din trăsuri dar li se răspundea cu dispreț, pentru că bătaia era rezervată celor înstăriți. La capul Podului Mogoșoaiei și până la Bufet, roiau negustorii de flori și florăresele. De la coamele cailor până la roțile trăsurilor totul era împodobit cu flori. Acestea parcă erau bărci de stânjenei sau cuiburi de liliac alb. Trecea câte o „victoria” împodobită cu flori, câte un break tras de un ponei acoperit de verdeață. Primele automobile apărute după 1900 se sfiau să ia parte la bătaia de flori fiindcă făceau un zgomot comparabil cu cel al mașinii de tăiat lemne și răspândeau un fum gros și un miros greu de benzină. Pe aleea călăreților și pe cea a bicicliștilor sportivii gustau în goană, priveliștea cu ochiul lor. Cu coșurile goale, la pas sau în trapul mic al cailor, trăsurile se întorceau spre seară în oraș. Capitala intra în noapte. Peste florile înmormântate în întuneric și miresme la Șosea: liliac, iriși și lalele, răsăreau pe cer, florile nopții.

Cu o triplă semnificație, anul 1906 nu putea trece neremarcat în istoria românilor. Erau 1800 de ani de la de la cucerirea romană a Daciei, 25 de ani de la proclamarea Regatului și cel mai important se aniversau 40 de ani de domnie a lui Carol. Așa a pornit și ideea organizării unei Expoziții Naționale care să marcheze progresele României în cei 40 de ani. Artizanii acestei lucrări de mari proporții: doctorul C. I Istrati, comisarul Expoziției, ministrul Domeniilor, Ion N. Lahovari și arhitectul peisagist Redont.

Terenul Filaretului nu avea copaci sau nivelare ci numai gropi și mlaștini cu o singură fântână. Primele săpături pentru terasamente au început pe 15 iunie 1905. Sunt excavați aproape 60 000 mc. și se plantează 4000 de arbori, 50 000 plante forestiere, 48 000 arbuști, 100 000 plante înflorite, se folosesc tone de îngrășământ. Mulți arbori au fost dezrădăcinați din Capitală sau din împrejurimi cu tot cu pământul de pe o rază de 4-5 metri pentru a se prinde bine. Zeci de oameni ajută la mutarea acestora pe platforme trase de boi. Și pentru că atracția principală a unui parc este lacul eforturile s-au

canalizat în acest sens. Cu ajutorul trupelor de geniu, mlaștina a fost asanată și au început săpăturile, viitorului lac de 2 ha. Apoi au fost captate izvoarele subterane și au fost puse în funcție pompele, astfel că în primăvara lui 1906 lacul era aproape gata. Planul general al Expoziției care se întindea pe 36 ha este întocmit de francezul Redont, creatorul celebrului parc Bibescu din Craiova. Și-au dat concursul și arhitecții Victor Ștefănescu și Ștefan Burcuș.

În paralel cu lucrările pentru amenajarea parcului încep și construcțiile clădirilor tematice. Cel mai intens se lucrează la partea superioară a parcului acolo unde principala clădire era „Palatul Trecutului Nostru”. Prințul moștenitor Ferdinand inspectează la 24 noiembrie 1905 starea șantierului. Construcțiile principale începute pe la jumătatea lunii august s-au ridicat cu o iuțeală neobișnuită, cu o regularitate absolută și în condiții de executare perfecte. La începutul iernii, ele sunt învelite și lucrările interioare au putut fi continuate fără a se pierde nici măcar o zi chiar în lunile cele mai friguroase ale anului.

Locurile destinate distracției și odihnei și în special lacul sunt ca un magnet pentru vizitatori. Cel mai căutat era waterschut-ul, un turn de 22 de metri înălțime de unde erau lansate bărci pe o pantă foarte înclinată. Bărcile ajung la o viteză de aproape 90 de kilometri pe oră și alunecă pe suprafața apei până spre mijlocul lacului. Rezervorul de apă al Expoziției este Castelul Apelor, un turn de 32 de metri construit din piatră după modelul cetății lui Vlad Țepeș de la Cheile Argeșului (Poienari). În partea superioară se organizează și jocuri de lumini. Lacul avea două insule, pe cea mare se construiește un cazino, o sală de teatru și un restaurant iar pe cea mică pavilionul pescarilor și o cafenea turcească. Iahtul comisariatului ducea vizitatorii dintr-o parte în alta a lacului. Zeci de mii de vizitatori puteau urmări spectacole navale sau chiar punerea în scenă a bătăliei de la Porth Arthur. **(foto 2)**

Marti, 6 iunie, Capitala e în sărbătoare. Amânată cu 2 zile din cauza ploilor torențiale, festivitatea solemnă parcă este anunțată de freamătul orașului. Pe un soare de vară mii de oameni gătiți ca de sărbătoare pornesc către Dealul Filaretului unde „ca din basme a răsărit în câteva luni un întreg oraș românesc, produs al minții și inteligenței inginerilor arhitecți români.” Pe la orele 10, cele 101 de salve anunță plecarea de la Palat a familiei regale. De la ferestre sau balcoane și mai ales de pe stradă se aruncă cu flori asupra trăsorii regale amintind de zilele de 10 mai.

Pe lângă aceste trei colțuri de Paradis amintim și vechea grădină Bordei. Amenajată de o parte și de alta a Bulevardului Aviatorilor, ea era renumită pentru petrecerile de Paști, 1 Mai sau Armindenii care se țineau aici. Cunoscutul cronicar Constantin Bacalbașa amintea chefurile mahalagiilor. De obicei lumea venea cu mâncare și veselă de acasă iar băutura se cumpăra de la negustori. Pentru vin se cumpăra o oală de pământ de un litru, apoi trebuia să te așezi la coadă de unde se cumpăra vinul. După ce se făcea „plinul” treceai pe lângă grătarele încinse, unde, după multă înghesuială și transpirație cumpărai mititeii. Când aprovizionarea era terminată, toți se așezau pe iarbă sau pe pățuri și începeau masa în timpul căreia multe ulcioare de alb sau roșu se goleau. Bărbații dezbrăcați la cămașă, femeile cu testemelele desfăcute și părul răsfirat, toți înviorați de băutura și antenați de muzica lăutarilor petreceau până la apusul soarelui. Câteodată serile de vară se terminau cu strașnice păruieli sau cu spartul oalelor de lut.

Tot în vecinătatea salbei de lacuri din Nordul Capitalei și pe cursul râului Colentina era Grădina Tei. Pe fosta moșie a domnitorului Dimitrie Ghica, era una dintre cele mai mari și frumoase grădini naturale, o adevărată pădure unde te puteai plimba printre teii parfumați sau în jurul lacului. De primăvara până toamna târziu, aceasta era foarte populată și mai ales când se ținea Drăgaica, un bălci cu petreceri și multă băutură. Pe lângă bălăceala în lac zona mai era faimoasă pentru mesele pescărești care se luau aici: pește proaspăt la grătar, saramură cu burtă de crap, raci fierți sau plachie.

În centrul Bucureștilor, unde astăzi este Ateneul Român, era una dintre cele mai vechi grădini, cea a Episcopiei. La început a fost proprietatea Văcăreștilor, apoi a Episcopiei de Râmnic, de unde provine și denumirea. Nucii bătrâni lăsau trecătorilor o umbră adâncă, salcâmiî înprospătau aerul de primăvară, iar păsărelele cântătoare răspândeau muzica lor. Amenajarea acesteia a fost terminată în 1872- aleile aveau pietriș alb, ales, iar rondurile de flori erau în permanență îngrijite. Pe ambele maluri ale Dâmboviței, lângă Cișmigiu era Grădina cu Cai. Preferată în special vara, pentru pavilioanele de ștrand amenajate, grădina era frecventată numai de „lumea bună” a Capitalei, mai ales că se dădeau și spectacole de teatru și uneori de circ.

Un parc unic prin arhitectura sa peisajeră se regăsește la Craiova. Parcul Romanescu mai este cunoscut și sub numele de Parcul Bibescu, deoarece este amplasat pe un teren cumpărat de Primăria Craiovei, în anul 1853, de la Iancu Bibescu, fratele lui Grigore Bibescu și pentru că în mijlocul său se

găsea una dintre casele acestei familii. Inițiativa amenajării parcului i-a aparținut cunoscutului om de cultură Nicolae Romanescu care, la 1899, simte nevoia unui spațiu suficient de întins pentru odihnă și recreere. Un an mai târziu arhitectul peisagist francez Redont și fratele său încep primele săpături. Lucrările de amenajare au presupus soluții tehnice îndrăznețe cum ar fi aclimatizarea și implantarea unor specii valoroase de arbori și arbuști, realizarea unui cadru romantic, prin edificarea unor construcții de tipul Podului Suspendat, a Castelului în ruină, a Rotondei, ori realizarea unui pod, din beton, care imita trunchiuri de arbori. Parcul se întinde pe o suprafață de aproape 100 de hectare din care 4 îl ocupă lacuri.

Și Parcul Copou din Iași uimește prin frumusețea și vechimea sa. El a început să fie amenajat prin 1833-1834, dar devine o adevărată grădină modernă sub Mihail Sturza. Aici se află unul dintre cele mai vechi monumente din România: Monumentul Legilor Constituționale cunoscut ca Obeliscul cu lei realizat de Mihail Singurov, în 1834, după un proiect al lui Gh. Asachi. Coloana din piatra înaltă de 15 m și grea de 10 tone, susținută de patru lei, simbolizează cele patru puteri europene care au recunoscut independența Țărilor Române. Învelit într-o adevărată pădure de copaci, Copoul se numea la începutul îndelungatei sale existențe "Podu Verde", deoarece trecea printre vii, grădini și livezi străpunse ocazional de acoperișul unui conac boieresc. În centrul parcului, lângă Teiul lui Eminescu, se găsește bustul poetului cât și bustul vechiului său prieten, Ion Creangă.

La sfârșitul secolului XIX, după modelul Grădinii Copou din Iași, se amenajează, la Vaslui, o grădină publică, numită tot Copou, în mijlocul căreia se afla turnul de apă folosit pentru alimentarea orașului. Tot aici se afla și un chioșc unde duminica și în zilele de sărbătoare cânta fanfara militară a Regimentului 25 Racova, în timp ce vasluienii se plimbau pe aleile și podețele ce ducea până spre marginea târgului.

În Buzău pe o rămășiță a vechilor Codri ai Vlăsiei s-a amenajat în această perioadă frumosul parc Crâng. Pe aleile bine întreținute și străjuite de variate specii de arbori se plimba în serile călduroase de vară protipendada locală. Farmecul deosebit al locului l-a atras și pe pictorul Ion Andreescu care a immortalizat peisajele de aici într-o serie de lucrări.

Tot într-o pădure veche, la Trivale piteștenii și-au amenajat acum un mare parc care se întindea pe aproape 27 de hectare. Un punct de atracție îl constituia vechiul schit cu turlă din lemn ctitorit de mitropolitul Varlaam la 1699.

În cel mai mare port de la Dunăre, Galați frumoasa grădină publică avea la intrare bustul fostului ispravnic de Covurlui, Alexandru Ioan Cuza. Ocupând o suprafață întinsă grădina avea arbori mari, umbroși, cu alei, verdeață și flori. De pe terasa restaurantului Brateș se puteau admira în zilele senine Dunărea și Munții Măcinului. La Brăila, Primăria a amenajat un parc în centrul orașului, unde, în 1906, a fost instalat un bust al împăratului Traian.

În Turnu Severin, după ce între 1842-1848 a fost amenajată Grădina Publică, în 1900, în locul pieței din fața primăriei a fost organizat Parcul Central.

În stil peisajer este amenajat la jumătatea secolului XIX parcul Zăvoi din Râmnicu Vâlcea. Domnitorul Barbu Știrbei s-a preocupat îndeaproape de buna desfășurare a lucrărilor. Mai târziu primăria preia sarcina întreținerii și măririi acestui plăcut loc de recreere. Pe lac se puteau face plimbări cu barca iar la restaurantul din apropiere se serveau mici și patricieni împreună cu nelipsita bere. Statuia lui Barbu Știrbei amplasată într-un loc central amintea celor veniți la plimbare de cel ce a fost ctitorul acestei încântătoare oaze de verdeață.

Și în alte orașe din țară, Adjud, Bârlad, Alexandria ș.a., au fost amenajate de către primării parcuri și grădini publice pentru odihna și distracția duminicală a cetățenilor urbei.